

Λίτσα Χατζοπούλου

Η ΣΑΤΙΡΑ ΚΑΙ Η ΠΑΡΩΔΙΑ, ΟΔΟΙ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΡΕΑΛΙΣΜΟ

Ο «ΛΕΑΝΔΡΟΣ» ΤΟΥ ΚΩΝ. ΠΩΠ
ΚΑΙ Ο ΛΕΑΝΔΡΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝ. ΣΟΥΤΣΟΥ

ΌΤΑΝ ΤΟ 1834 Ο ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΟΥΤΣΟΣ έδιδε στο φως της δημοσιότητας τον *Λεάνδρο*, είχε πλήρη επίγνωση ότι ήταν ο πρώτος ρομαντικός συγγραφέας που εμφανιζόταν στην ελληνική εκδοτική σκηνή και ως μυθιστοριογράφος. «Ευτυχείς, αν εις την οδόν, την οποίαν ενεχαράξαμεν, ιδώμεν μετ' ολίγον άλλους δοκιμωτέρους συγγραφείς μυθιστοριών», θα γράψει στον «Πρόλογο» του έργου του,¹ και η ευχή του θα εισακουστεί σύντομα, και μάλιστα με έναν τρόπο που πιθανόν ο ίδιος δεν είχε προβλέψει. Οι Έλληνες ομότεχνοί του θα εισέλθουν προθύμως «εις την υποτιθεμένην ραδίαν οδόν» της πεζογραφίας, και δεν θα είναι λίγοι εκείνοι που θα μιμηθούν τον *Λεάνδρο* του ως προς την υπόθεση, την πλοκή και τους χαρακτήρες. Αναφέρω ενδεικτικά τον *Θέρσανδρο* του Επαμεινώνδα Φραγκούδη (1847), μυθιστόρημα στο οποίο η επίδραση του *Λεάνδρου* είναι καθοριστική. Την ίδια παρατήρηση μπορούμε να διατυπώσουμε και για το διήγημα του Κωνσταντίνου Πωπ «Ο Λεάνδρος. Ελληνική εικών», που δημοσιεύτηκε στην *Ευτέρπη* το 1853.² Ωστόσο, σε αντίθεση με τους πεζογράφους που στηρίζονται στο μυθιστόρημα του Παν. Σούτσου για να συνθέσουν παρόμοια ή ανάλογα αφηγήματα, ο Κων. Πωπ γράφει ένα διήγημα που πίσω από τον επιφανειακό ρομαντισμό του δίνει μια εικόνα της ελληνικής κοινωνίας και εν τέλει ανατρέπει το πρότυπό του με την ημικεκαλυμμένη παρώδηση του τυπικού ρομαντικού ήρωα και της τυπικής ρομαντικής ιστορίας. Με την παρούσα ανακοίνωση, θα επιχειρήσω να διευκρινίσω τους όρους και τους τρόπους με τους οποίους επιτυγχάνεται κάτι τέτοιο.

Ας θυμηθούμε ότι ο *Λεάνδρος* του Παν. Σούτσου είναι ένα επιστολικό μυ-

